

Bilten Europski poslovi u Hrvatskome saboru mjesečna je publikacija koju objavljuje Odjel za europske poslove. Bilten daje pregled europskih poslova u Saboru koji proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji.

Hrvatski sabor, kao nacionalni parlament države članice Europske unije, sudjeluje u procesu donošenja odluka na europskoj razini putem nadzora nad aktivnostima Vlade u institucijama Europske unije te izvršavanjem ovlasti dodijeljenih nacionalnim parlamentima Ugovorom iz Lisabona.

AKTIVNOSTI ODBORA ZA EUROPSKE POSLOVE

Odbor za europske poslove obavlja europske poslove u skladu sa Zakonom o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima i Poslovníkom Hrvatskoga sabora.

Sjednica Odbora

Na 27. sjednici, zajednički održanoj s Odborom za vanjsku politiku, Odborom za gospodarstvo, Odborom za zaštitu okoliša i prirode i Odborom za poljoprivredu 13. svibnja 2026., Odbor je raspravljao o Sporazumu o partnerstvu između EU-a i Mercosura (EMPA) i Privremenom trgovinskom sporazumu s Mercosurom (iTA) te njihovom očekivanom utjecaju na Republiku Hrvatsku.

Predsjednica Odbora za europske poslove Jelena Miloš je otvarajući sjednicu istaknula kako su sporazumi izazvali velik interes među državama članicama Europske unije te naglasila važnost otvorene rasprave o njihovim gospodarskim, političkim i okolišnim učincima. Uvodna izlaganja na zajedničkoj sjednici održali su predstavnici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva i Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije te direktorica Centra za internacionalizaciju poslovanja Hrvatske gospodarske komore.

Državni tajnik u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Frano Matušić predstavio je osnovne odredbe sporazuma između Europske unije i država Mercosura – Argentine, Brazila, Paragvaja i Urugvaja – naglasivši kako će njihova provedba uspostaviti jednu od najvećih zona slobodne trgovine u svijetu. Istaknuo je potencijalne koristi za Europsku uniju i Hrvatsku kroz jačanje trgovinske suradnje, diversifikaciju opskrbnih lanaca i otvaranje novih izvoznih mogućnosti,

osobito za hrvatske proizvode iz sektora farmaceutike, prehrambene industrije i proizvodnje strojeva. Posebno je naglašena zaštita hrvatskih proizvoda sa zemljopisnim oznakama.

Državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Tugomir Majdak upozorio je na osjetljivost domaće poljoprivrede te potrebu zaštite europskih proizvođača kroz jednake standarde za uvozne proizvode. Naglasio je važnost praćenja mogućih tržišnih poremećaja, osobito u sektorima goveđeg mesa, šećera i peradi, kao i potrebu daljnjeg proširenja popisa zaštićenih hrvatskih proizvoda.

Predstavnik Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije Mario Stipetić istaknuo je kako sporazum uključuje obveze vezane uz klimatsku politiku, zaštitu šuma i sprječavanje deforestacije, ali i upozorio na moguće okolišne rizike povezane s povećanjem trgovinske razmjene. Naglašena je potreba za snažnim nadzornim mehanizmima te očuvanjem mogućnosti Europske unije za provedbu ambicioznih klimatskih politika.

Direktorica Centra za internacionalizaciju poslovanja Hrvatske gospodarske komore Silva Stipić Kobali predstavila je analizu gospodarskih učinaka sporazuma na hrvatsko gospodarstvo. Istaknula je kako je sadašnja trgovinska razmjena Hrvatske sa zemljama Mercosura relativno skromna, ali da sporazum otvara mogućnosti za rast izvoza hrvatskih proizvoda i uključivanje domaćih tvrtki u šire europske opskrbne lance.

U raspravi su sudjelovali zastupnici Andro Krstulović Opara, Ivica Mesić, Marijana Petir, Dušica Radojčić, Mate Vukušić, Sanja Bježančević i Josip Đakić. Sudionici su ocijenili kako sporazumi predstavljaju i prilike i izazove za Republiku Hrvatsku. Posebno su istaknute zabrinutosti vezane uz zaštitu domaće poljoprivrede, sigurnost hrane, očuvanje statusa Hrvatske kao zemlje slobodne od GMO-a te moguće okolišne posljedice povezane s deforestacijom i emisijama stakleničkih plinova.

Zaključeno je kako će provedbu sporazuma biti potrebno kontinuirano pratiti, uz poseban naglasak na zaštitu domaćih proizvođača, očuvanje okolišnih standarda i jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva na tržištima država Mercosura.

STAJALIŠTA REPUBLIKE HRVATSKE O DOKUMENTIMA EUROPSKE UNIJE

Dostava stajališta Republike Hrvatske o dokumentima EU-a radnim tijelima

Vlada, odmah po donošenju, dostavlja Saboru stajališta Republike Hrvatske o dokumentima iz Radnog programa za razmatranje stajališta Republike Hrvatske, koja Odbor za europske poslove prosljeđuje matičnim radnim tijelima Sabora.

Odbor za europske poslove nakon rasprava o stajalištima donosi zaključke na osnovi kojih Vlada djeluje u Vijeću Europske unije. Vlada je dužna izvijestiti Sabor ako odstupa od zaključka Odbora za europske poslove. Razmatranjem stajališta o dokumentima Europske unije Sabor vrši nadzor nad aktivnostima Vlade Republike Hrvatske u postupcima donošenja odluka u Vijeću Europske unije.

Proces razmatranja stajališta može se pratiti u [e-Doc](#) bazi Informacijsko-dokumentacijske službe Hrvatskoga sabora, gdje se objavljuju stajališta s pratećim mišljenjima radnih tijela i zaključcima Odbora za europske poslove.

U skladu s Radnim programom za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2025. godinu Odbor za europske poslove je u svibnju 2026. proslijedio jedno stajalište Republike Hrvatske o dokumentu EU-a radnim tijelima Sabora radi donošenja mišljenja:

- [D.E.U. br. 25/012](#) – Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o suzbijanju trgovine vatrenim oružjem i drugih kaznenih djela povezanih s vatrenim oružjem i izmjeni Direktive (EU) 2024/1260 Europskog parlamenta i Vijeća **COM(2026) 102 Odboru za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost**

U skladu s Radnim programom za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2026. godinu Odbor za europske poslove je u svibnju 2026. proslijedio jedno stajalište Republike Hrvatske o dokumentu EU-a radnim tijelima Sabora radi donošenja mišljenja:

[D.E.U. br. 26/001](#) – Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o korporativnom pravnom okviru 28. režima – „EU INC.“ **COM (2026) 321 Odboru za gospodarstvo i Odboru za pravosuđe**

Mišljenje radnih tijela o stajalištima Republike Hrvatske o dokumentima EU-a

U svibnju 2026. Odbor za informiranje, informatizaciju i medije raspravljao je i donio mišljenja o stajalištima Republike Hrvatske o dokumentima EU-a: [D.E.U. br. 25/010](#) i [D.E.U. br. 25/011](#).

NADZOR NAD AKTIVNOSTIMA VLADE U INSTITUCIJAMA EUROPSKE UNIJE

Sastanci Vijeća Europske unije

Dostava stajališta Republike Hrvatske za sastanke Vijeća Europske unije radnim tijelima

U postupku praćenja rada Vlade Republike Hrvatske u institucijama Europske unije, Odbor za europske poslove je u svibnju 2026. dostavio radnim tijelima Hrvatskoga sabora 8 stajališta Republike Hrvatske za sastanke Vijeća Europske unije:

- Stajalište Republike Hrvatske za sastanak Vijeća za ekonomske i financijske poslove 5. svibnja, dostavljeno je **Odboru za financije i državni proračun i Odboru za gospodarstvo**
- Stajalište Republike Hrvatske za sastanak Vijeća za vanjske poslove 11. svibnja, dostavljeno je **Odboru za vanjsku politiku**
- Stajalište Republike Hrvatske za sastanak Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport (obrazovanje i mladi, kultura i sport) 11. svibnja, dostavljeno je **Odboru za obitelj, mlade i sport i Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu**
- Stajalište Republike Hrvatske za sastanak Vijeća za vanjske poslove (obrana) 12. svibnja, dostavljeno je **Odboru za vanjsku politiku i Odboru za obranu**
- Stajalište Republike Hrvatske za sastanak Vijeća za vanjske poslove (razvoj) 18. svibnja, dostavljeno je **Odboru za vanjsku politiku i Odboru za gospodarstvo**
- Stajalište Republike Hrvatske za sastanak Vijeća za vanjske poslove (trgovina) 22. svibnja, dostavljeno je **Odboru za vanjsku politiku**
- Stajalište Republike Hrvatske za sastanak Vijeća za opće poslove 26. svibnja, dostavljeno je **Odboru za europske poslove**
- Stajalište Republike Hrvatske za sastanak Vijeća za poljoprivredu i ribarstvo 26. svibnja, dostavljeno je **Odboru za poljoprivredu.**

MEĐUPARLAMENTARNI SASTANAK ODBORA ZA VANJSKU POLITIKU MED9

U okviru hrvatskog predsjedanja skupinom MED9, Odbor za vanjsku politiku Hrvatskoga sabora organizirao je u Splitu od 25. do 27. svibnja 2026. Međuparlamentarni sastanak odbora za vanjsku politiku MED9. Sastanak je okupio zastupnike odbora za vanjsku politiku nacionalnih parlamenata država članica MED9, zastupnike iz Bosne i Hercegovine, Albanije i Crne Gore, predstavnike europskih i hrvatskih institucija te stručnjake iz područja međunarodnih odnosa, sigurnosti, energetike i europskih politika, a bio je posvećen jačanju političkog dijaloga i suradnje o ključnim pitanjima sigurnosti, stabilnosti i održivosti na Mediteranu.

Skupina MED9, osnovana 2013., okuplja devet južnih država članica Europske unije koju, uz Hrvatsku, čine Cipar, Francuska, Grčka, Italija, Malta, Portugal, Slovenija i Španjolska. Hrvatska se MED9 skupini pridružila 2021., a u 2026. prvi put predsjeda Skupinom.

Središnje teme rasprava odnosile su se na geostratešku važnost Mediterana, sigurnosne izazove, migracije, klimatske promjene, energetske otpornost, održivi razvoj te ulogu zapadnog Balkana u jačanju stabilnosti i suradnje u euro-mediteranskom prostoru.

Tijekom sastanka istaknuto je kako održavanje Međuparlamentarnog sastanka odbora za vanjsku politiku MED9 potvrđuje potrebu snažnije suradnje država članica Europske unije u

suočavanju sa zajedničkim izazovima na Mediteranu i u njegovu neposrednom susjedstvu. Naglašeno je da su sigurnost, otpornost i održivost međusobno povezani prioriteti koji zahtijevaju koordinirano djelovanje europskih institucija, nacionalnih vlada i parlamenata.

Sudionici su potvrdili važnost parlamentarne diplomacije kao važnog instrumenta za jačanje međusobnog povjerenja, političkog dijaloga i zajedničkog oblikovanja europskih politika, osobito u razdoblju pojačanih geopolitičkih nestabilnosti i sigurnosnih izazova. Istaknuto je kako MED9, kao platforma koja okuplja gotovo polovicu stanovništva Europske unije, ima važnu ulogu u artikuliranju zajedničkih interesa država južne Europe te u jačanju mediteranske dimenzije europskih politika.

Posebno je potvrđena važnost Pakta za Mediteran kao strateškog okvira za dugoročnu suradnju u područjima sigurnosti, migracija, energetike, klimatske otpornosti, gospodarstva i povezivanja ljudi, uz naglasak na važnost ulaganja u mlade, obrazovanje i održivi razvoj.

Na kraju sastanka istaknuta je važnost nastavka otvorenog političkog dijaloga i konkretne suradnje među državama MED9, institucijama Europske unije i partnerskim zemljama Mediterana radi izgradnje sigurnijeg, otpornijeg i prosperitetnijeg euro-mediteranskog prostora.

IZRAVNO DOSTAVLJENI DOKUMENTI EUROPSKE UNIJE

Prema odredbi Protokola br. 1 o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji, institucije Unije izravno dostavljaju nacionalnim parlamentima sve prijedloge obvezujućih zakonodavnih i nezakonodavnih akata kao i druge neobvezujuće akte.

Ured za međunarodne i europske poslove dnevno objavljuje izravno dostavljene dokumente na mrežnoj stranici Hrvatskoga sabora u rubrici Postupanje s dokumentima EU-a, s pratećim informacijama o: oznaci akta, postupku donošenja, datumu dostave i roku za provjeru načela supsidijarnosti, stajalištu Republike Hrvatske, obrazloženom mišljenju i političkom dijalogu, području politika kojemu dokument pripada te nazivu inicijative iz programa rada Komisije.

U razdoblju od 1. svibnja do 31. svibnja 2026. institucije Europske unije izravno su dostavile Hrvatskome saboru ukupno 46 pravnih akata na hrvatskome jeziku, od toga 27 prijedloga obvezujućih akata u zakonodavnom i nezakonodavnom postupku i 19 neobvezujućih pravnih akata.

Izravno dostavljeni prijedlozi akata u zakonodavnom postupku

Prijedlozi akata u zakonodavnom postupku obuhvaćaju prijedloge uredbi, direktiva i odluka koje u redovnom ili posebnom zakonodavnom postupku donose institucije Europske unije.

U postupku donošenja zakonodavnih akata koji su u podijeljenoj nadležnosti između Europske unije i država članica, nacionalni parlamenti sudjeluju provjerom poštovanja načela supsidijarnosti u roku od osam tjedana od objave akta na službenim jezicima Unije.

Radi lakšeg praćenja izravno dostavljenih prijedloga zakonodavnih akata, akti su razvrstani prema nadležnostima odbora u Europskom parlamentu.

Pregled izravno dostavljenih dokumenata Europske unije u zakonodavnom postupku u razdoblju od 1. do 31. svibnja 2026.

POLJOPRIVREDA, RIBARSTVO I RURALNI RAZVOJ

Oznaka akta	Naziv prijedloga zakonodavnog akta	Datum dostave Rok za supsidijarnost
<u>COM (2026) 198</u>	<i>Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni Uredbe (EU) 2017/2107 o utvrđivanju mjera za upravljanje, očuvanje i kontrolu primjenjivih na području primjene Konvencije Međunarodne komisije za očuvanje atlantskih tuna (ICCAT), Uredbe (EU) 2018/975 o utvrđivanju mjera za upravljanje, očuvanje i kontrolu primjenjivih na području Konvencije Regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom u južnom Tihom oceanu (SPRFMO), Uredbe (EU) 2019/833 o utvrđivanju mjera očuvanja i provedbe koje se primjenjuju na regulatornom području Organizacije za ribarstvo sjeverozapadnog Atlantika, Uredbe (EU) 2021/56 o utvrđivanju mjera za upravljanje, očuvanje i kontrolu primjenjivih na području Konvencije Međuameričke komisije za tropsku tunu, Uredbe (EU) 2022/2056 o utvrđivanju mjera očuvanja i upravljanja koje se primjenjuju na području Konvencije za ribarstvo u zapadnom i središnjem Pacifiku, Uredbe (EU) 2022/2343 o utvrđivanju mjera upravljanja, očuvanja i kontrole primjenjivih na području nadležnosti Komisije za tunu u Indijskom oceanu (IOTC) i Uredbe (EU) 2023/2053 o uspostavi višegodišnjeg plana upravljanja plavoperajnom tunom u istočnom Atlantiku i u Sredozemnome moru</i>	20. 5. 2026. ...

PRORAČUNI

Oznaka akta	Naziv prijedloga zakonodavnog akta	Datum dostave Rok za supsidijarnost
<u>COM (2026) 50</u>	<i>Prijedlog ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o mobilizaciji Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom na temelju zahtjeva Belgije – EGF/2025/009 BE/Soliver</i>	4. 5. 2026. ...
<u>COM (2026) 1002</u>	<i>Prijedlog ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o mobilizaciji Fonda solidarnosti Europske unije</i>	18. 5. 2026. ...

	<i>radi pružanja pomoći Rumunjskoj u vezi s poplavama krajem svibnja 2025., Cipru u vezi sa šumskim požarima u srpnju 2025. i Španjolskoj u vezi sa šumskim požarima u kolovozu 2025.</i>	
<u>COM (2026) 360</u>	<i>Prijedlog ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o mobilizaciji, na inicijativu Komisije, Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (EGF/2026/000 TA 2026 – Tehnička pomoć)</i>	26. 5. 2026. ...

OKOLIŠ, JAVNO ZDRAVSTVO I SIGURNOST HRANE

<i>Oznaka akta</i>	<i>Naziv prijedloga zakonodavnog akta</i>	<i>Datum dostave Rok za supsidijarnost</i>
<u>COM (2025) 1022</u>	<i>Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi okvira mjera za jačanje sektora biotehnologije i bioproizvodnje u Uniji, posebno u području zdravlja, i o izmjeni uredaba (EZ) br. 178/2002, (EZ) br. 1394/2007, (EU) br. 536/2014, (EU) 2019/6 (EU), 2024/795 i (EU) 2024/1938 (Europski akt o biotehnologiji)</i>	11. 5. 2026. 7. 7. 2026.
<u>COM (2026) 183</u>	<i>Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni Uredbe (EU) 2024/1157 u pogledu zabrane izvoza miješanog komunalnog otpada namijenjenog uporabi</i>	21. 5. 2026. 16. 7. 2026.

INDUSTRIJA, ISTRAŽIVANJE I ENERGIJA

<i>Oznaka akta</i>	<i>Naziv prijedloga zakonodavnog akta</i>	<i>Datum dostave Rok za supsidijarnost</i>
<u>COM (2026) 152</u>	<i>Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o Agenciji Europske unije za svemirske usluge i izmjeni Uredbe (EU) 2021/696</i>	22. 5. 2026. ...

USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTVA

Hrvatski sabor usklađuje zakonodavstvo s pravom Europske unije u postupku prema kojemu svi prijedlozi zakona kojima se usklađuje hrvatsko zakonodavstvo s europskim nose oznaku „P.Z.E.“

Sabor donosi godišnji plan usklađivanja zakonodavstva, koji je sastavni dio Vladina programa za preuzimanje i provedbu pravne stečevine i osnovni je dokument u postupku preuzimanja i provedbe prava Europske unije u hrvatsko zakonodavstvo. Usklađeni zakoni dostupni su u e-Doc bazi Informacijsko-dokumentacijske službe Hrvatskoga sabora.

Hrvatski sabor je u svibnju 2026. donio 7 zakona usklađenih s pravom Europske unije:

PZE	Naziv akta	Saziv	Sjednica	Status	Redni br. čitanja	Vrsta postupka
P.Z.E. 262	Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima	11	10	donesen	2.	redovni
P.Z.E. 264	Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti	11	10	donesen	2.	redovni
P.Z.E. 271	Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radnom vremenu, obveznim odmorima mobilnih radnika i uređajima za bilježenje u cestovnom prijevozu	11	10	donesen	2.	redovni
P.Z.E. 275	Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača	11	10	donesen	2.	redovni
P.Z.E. 297	Prijedlog zakona o provedbi Uredbe (EU) br. 648/2012 o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj stranci i trgovinskom repozitoriju, s Konačnim prijedlogom zakona	11	10	donesen	1. i 2.	hitni
P.Z.E. 301	Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu, s Konačnim prijedlogom zakona	11	10	donesen	1. i 2.	hitni
P.Z.E. 304	Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odvjetništvu, s Konačnim prijedlogom zakona	11	10	donesen	1. i 2.	hitni

INFORMACIJA

O STRATEGIJI ZA RODNU RAVNOPRAVNOST ZA RAZDOBLJE 2026. – 2030.

Europska komisija je u ožujku 2026. predstavila novu Strategiju za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2026. – 2030. Strategija predviđa uključivanje rodne ravnopravnosti u sve aspekte života, na internetu i izvan njega, od obrazovanja i zdravlja do rada i javnog djelovanja, i bavi se suvremenim prijetnjama kao što su nasilje na internetu i rizični utjecaj umjetne inteligencije, koji u većoj mjeri pogađaju žene.

Unatoč napretku, Europski institut za ravnopravnost spolova procjenjuje da će uz sadašnji tempo promjena za potpunu rodnu ravnopravnost u EU-u trebati proći još 50 godina. Razlike među državama članicama i dalje se ne smanjuju. Nova Strategija pretvara ciljeve iz Plana za prava žena u konkretne mjere za poboljšavanje položaja žena i djevojčica, za uključivanje muškaraca i dječaka, za odlučan otpor svakom pokušaju ograničavanja temeljnih prava i brže ostvarivanje Europe u kojoj postoji istinska rodna ravnopravnost.

Predstavljena uoči Međunarodnog dana žena 8. ožujka, Strategija se među ostalim temelji na značajnim zakonodavnim aktima donesenima u okviru Strategije za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025., koji uređuju pravila za suzbijanje nasilja nad ženama, za transparentnost plaća, bolju rodnu ravnotežu u upravljanju poduzećima i primjenu pravila o ravnoteži između poslovnog i privatnog života radi poticanja podjednake raspodjele obveza skrbi.

Nova strategija za sljedećih pet godina

Nova će Strategija ojačati mjere EU-a u ključnim područjima, nastojati riješiti nove probleme i intenzivirati rad na provedbi postojećeg zakonodavstva i politika na sljedeće načine:

- nastavljanjem suzbijanja rodno uvjetovanog nasilja, posebno nasilja na internetu, koje nerazmjerno više pogađa žene i djevojčice. To je jedan od problema na koji se odnose mjere protiv umjetno kreiranih seksualno eksplicitnih materijala (tzv. „deepfakes” i „deepnudes”) i za zaštitu žena na internetu. Ciljevi će se postizati regulatornim dijalogom s vrlo velikim internetskim platformama na temelju odlučnih zaštitnih mjera iz Akta o digitalnim uslugama. Komisija će uz to podupirati potpunu provedbu Direktive o suzbijanju nasilja nad ženama i novog Akcijskog plana za borbu protiv zlostavljanja na internetu predstavljenog u veljači 2026.
- uključivanjem muškaraca i dječaka u borbu za rodnu ravnopravnost, educirajući ih o koristima koje im ona donosi i njihovoj bitnoj ulozi u društvenim promjenama. Strategija će biti orijentirana na suzbijanje manipulacije informacijama i dezinformacija kako bi se izbjegao sve veći razdor između žena i muškaraca, posebno među mladima. Komisija će provesti studiju o internetskim mrežama i sadržajima usmjerenima prema mladim muškarcima i dječacima, koji će biti uključivani u inicijative posvećene izgradnji zajednice.
- promicanjem najviših standarda zdravlja i zdravstvenih sustava prilagodljivih svima zdravstvena zaštita prvi je put u Strategiji za rodnu ravnopravnost obuhvaćena kao posebno područje politike, uključujući vodeću inicijativu u suradnji sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom za poboljšanje kvalitete i dostupnosti zdravstvene zaštite za žene. U Strategiji su predstavljene nove mjere za rješavanje problema manjka medicinskih istraživanja, dijagnostike i liječenja koji bi bili rodno osjetljivi. Komisija će na primjer surađivati s Europskom agencijom za lijekove kako bi istražila izvedivost razvoja rodno osjetljive provjere pri formulaciji, odobravanju i izdavanju lijekova

pacijentima. Za predloženu reviziju Uredbe o kliničkim ispitivanjima u okviru Akta EU-a o biotehnologiji bit će potrebna i nova ispitivanja kako bi se uzela u obzir raznolikost stanovništva, uključujući žene i ranjive skupine.

- ubrzavanjem puta do gospodarskog blagostanja promicanjem rodne ravnopravnosti u svim sektorima gospodarstva Strategija će biti pokretač novog akcijskog plana za žene u području istraživanja, inovacija i start-up poduzeća, s ciljem da se u taj sektor u EU-u privuče što više žena. U Strategiji se predstavljaju i mjere za poticanje žena da se odluče za karijeru u području STEM (znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika) te novi pristup „Boys in HEAL”, kojim će se muškarce poticati na studiranje i rad u području zdravlja, obrazovanja, uprave i pismenosti.
- borbom protiv rodno uvjetovanih razlika u plaćama i mirovinama, među ostalim podupiranjem država članica u potpunoj i učinkovitoj provedbi Direktive o transparentnosti plaća, te suradnjom s Europskom investicijskom bankom u olakšavanju pristupa financiranju za poduzetnice i većoj zastupljenosti žena u financijskom sektoru. Komisija će organizirati i razmjenu primjera najbolje prakse o mjerama za djelotvornu borbu protiv menstrualnog i menopauzalnog siromaštva na nacionalnoj razini.
- poduzimanjem daljnjih mjera za podupiranje ravnopravnog i sigurnog sudjelovanja žena u politici Komisija će ažurirati svoj pregled mjera u državama članicama za promicanje sudjelovanja i dostizanja vodećih pozicija žena u politici, javnoj upravi i parlamentima kako bi se riješio aktualni problem nedovoljne zastupljenosti žena u cijelom EU-u. Osim predavljanja Preporuke o sigurnosti u politici, u kojoj će se posebna pozornost posvetiti ženama, Komisija će dodatno promicati sudjelovanje žena u politici i javnom životu i suzbijati uplitanje i manipulaciju informacijama na internetu, čime se često potiče razdor između žena i muškaraca.
- daljnjim promicanjem rodne ravnopravnosti na globalnoj razini sastavljanjem i predavljanjem novog Akcijskog plana za rodnu ravnopravnost IV. za razdoblje 2028. – 2034., kao i novog Akcijskog plana za žene, mir i sigurnost. EU će pokrenuti i novu namjensku vodeću inicijativu „SHIELD”, čija će svrha biti poboljšanje pristupa spolnom i reproduktivnom zdravlju i potpora osobama koje su pretrpjele rodno uvjetovano nasilje, u skladu s našom rodno osjetljivom i principijelnom humanitarnom pomoći.

Financijska sredstava za potporu rodnoj ravnopravnosti

Financiranje je ključan instrument za promicanje strukturnih promjena i promicanje ciljeva politike rodne ravnopravnosti. U programskom razdoblju 2021. - 2027. rodna ravnopravnost međusektorsko je načelo koje je potrebno u svim fazama programiranja i provedbe u okviru programa kohezijske politike. Ukupni proračun od 271 milijun eura dodijeljen je za rodnu

ravnopravnost u okviru programa Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti (CERV) za razdoblje 2021. - 2027., među ostalim za borbu protiv nasilja nad ženama.

U okviru Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) od država članica zahtijeva se da promiču rodnu ravnopravnost ciljanim mjerama usmjerenima na povećanje zaposlenosti žena, poboljšanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života te borbu protiv feminizacije siromaštva i rodne diskriminacije na tržištima rada, u obrazovanju i osposobljavanju. Države članice upotrijebit će 4,3 milijarde eura doprinosa Unije fondu ESF+ za potporu mjerama koje su izravno usmjerene na rodnu ravnopravnost u razdoblju 2021. - 2027.

Predstojeći višegodišnji financijski okvir (VFO) za razdoblje 2028. - 2034. prilika je za jačanje rodno osviještene politike u proračunu EU-a. Predloženom Uredbom o uspostavi okvira za praćenje proračunskih rashoda i uspješnosti te drugih horizontalnih pravila za programe i aktivnosti Unije utvrđuje se čvrst okvir kojim se podupire rodna ravnopravnost, što ga čini glavnim prioritetom za relevantne programe, uključujući nacionalne i regionalne planove partnerstva. Nadalje, uvodi se metodologija za praćenje potrošnje EU-a za rodnu ravnopravnost.

U okviru sljedećeg VFO-a predlaže se da se novom programu AgoraEU, koji nasljeđuje programe Kreativna Europa i Građani, jednakost, prava i vrijednosti, dodijeli povećan proračun od gotovo 9 milijardi eura i uključi potprogram „CERV+” usmjeren na promicanje ravnopravnosti, borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja i podupiranje demokratskog sudjelovanja. Komisija je predložila dodjelu 3,6 milijardi eura za nastavak rada u okviru tematskog područja CERV+ i zadržavanje pristupa rodno osviještene politike u ukupnom proračunu.

Uredništvo: Tanja Babić, Tatjana Briški, Mirna Matković, Snježana Ramljak, Mario Straka, Jelena Špiljak
©Hrvatski sabor / Kontakt: informacijeumep@sabor.hr